
INFORMACJE

BARBARA ODROBIŃSKA
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi

PRIORYTETOWE ZADANIA CENTRUM DORADZTWA ROLNICZEGO W OPINII OŚRODKÓW DORADZTWA ROLNICZEGO

I. Wstęp

Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego określa organizację, zadania i zasady działania jednostek doradztwa rolniczego w Polsce [Dz. U. nr 251, poz. 2507].

Zgodnie z ustawą - jednostkami doradztwa rolniczego są:

- Centrum Doradztwa Rolniczego z siedzibą w Brwinowie (CDR),
- 16 wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego (WODR), których terytorialny zasięg działania obejmuje obszar województwa właściwego ze względu na siedzibę tego ośrodka.

Z analizy zatrudnienia przeprowadzonej przez Centrum Doradztwa Rolniczego oddział w Poznaniu - według stanu na 1 stycznia 2007 r. - wynika, że w ośrodkach doradztwa rolniczego pracowało 3 890 specjalistów i doradców [Pabich, 2007]. Większość z nich - 76% posiadało wyższe wykształcenie. Razem z kadrą kierowniczą¹ zatrudnionych było 4 410 merytorycznych pracowników ośrodków doradztwa rolniczego.

2. Oczekiwania wojewódzkich ośrodków doradztwa rolniczego

Zgodnie z przytoczoną wcześniej ustawą wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego w realizacji statutowych zadań ma wspierać Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie (CDR) wraz z oddziałami w Poznaniu, Krakowie i Radomiu.

¹ Do kadry kierowniczej zaliczono oprócz dyrektorów, zastępców dyrektora i głównego księgowego a także kierowników terenowych zespołów doradztwa.

Na pytanie - jakie priorytetowe zadanie powinno realizować Centrum Doradztwa Rolniczego? – wojewódzkie ośrodki doradztwa rolniczego za najważniejsze zadanie CDR uznały doskonalenie zawodowe doradców w zakresie przygotowania do świadczenia rolnikom skutecznej pomocy w dostosowaniu ich gospodarstw do wymogów wzajemnej zgodności (cross-compliance). Zadanie to wydaje się oczywiste dla każdego, kto śledzi kierunki zmian we Wspólnej Polityce Rolnej. Powiązanie płatności obszarowych z wymogami w zakresie ochrony środowiska, zachowania dobrej kultury rolnej, bezpieczeństwa żywności do brostanu zwierząt, zdrowotności roślin, zdrowia zwierząt, których spełnienie jest obowiązkowe dla rolników otrzymujących wyżej wymienione płatności, wymaga wsparcia przez system doradztwa, zatrudniający kompetentnych, posiadających zarówno wiedzę jak i umiejętności praktyczne, doradców.

WODR-y zwracają uwagę na konieczność dysponowania aktualną, bieżącą informacją odnośnie wymogów wzajemnej zgodności. Nakłada to na CDR obowiązek stworzenia sprawnego systemu pozyskiwania, przetwarzania i przekazywania informacji, dostosowanej do potrzeb wszystkich doradców rolniczych. System ten musi być oparty na Internecie, a dane na bieżąco aktualizowane. Ośrodki postulują, aby funkcjonował jeden wspólny portal rolniczy dla CDR i 16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego.

Z problematyką cross-compliance wiążą się zagadnienia dotyczące Planu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego będą z pewnością realizować zadania edukacyjne (doradcze, kształceniowe, informacyjne i upowszechnieniowe), jak również nie edukacyjne, polegające na udzielaniu rolnikom bezpośredniej pomocy w pozyskiwaniu środków przeznaczonych na wsparcie rolnictwa i rozwój obszarów wiejskich. Realizacja tych zadań wymaga odpowiednio wcześniejszego przygotowania doradców i to jest drugie, ważne aktualnie zadanie Centrum Doradztwa Rolniczego.

Doradcy rolniczy najczęściej mają kierunkowe wykształcenie rolnicze lub pokrewne, natomiast brakuje im umiejętności metodycznych. Konieczność doskonalenia w tym zakresie, nie tylko teoretycznego, ale również praktycznego jest sygnalizowana przez wiele Ośrodków. Należy zauważyć, że doskonalenie metodyczne jest potrzebne nie tylko osobom rozpoczynającym pracę, ale również już posiadającym pewien staż pracy w doradztwie rolniczym. Interesujący jest fakt, iż w programach kształcenia z zakresu metodyki doradztwa rolniczego proponuje się oprócz metod przekazywania informacji oraz kształcenia rolników, również tematy związane z prawidłowym przygotowywaniem opracowań pisemnych i wystąpień publicznych.

Z zagadnieniem tym wiąże się konieczność opracowania standardu dotyczącego zawodu „doradca rolniczy”, również postrzegana jako obowiązek CDR. Przy opracowywaniu opisu zawodu doradcy rolniczego należy ująć specjalności do-

radcze oraz określić wytyczne odnośnie awansu zawodowego, czyli opracować koncepcję rozwoju zawodowego doradców państwowych jednostek doradztwa rolniczego.

Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego oczekują, że Centrum Doradztwa Rolniczego będzie wspierało ich w pracy, także poprzez opracowywanie właściwych środków dydaktycznych i materiałów informacyjnych do wykorzystania w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych kadr własnych i pracy doradczej z rolnikami, szczególnie zaś stworzenie:

- banku prezentacji multimedialnych,
- banku danych o specjalistach w zakresie poszczególnych specjalności,
- jednolitego skomputeryzowanego programu i planu działalności rolno-środowiskowej,
- materiałów kształcenia z poszczególnych dziedzin rolnictwa i gospodarki żywnościowej, przede wszystkim agrobiznesu, technologii produkcji rolniczej i rozwoju obszarów wiejskich,
- jednolitych dla wszystkich WODR narzędzi do planowania strategicznego i operacyjnego,
- banku danych, zawierających m.in. przepisy prawne i opisy procedur dotyczących ubiegania się o różnego rodzaju pomoc finansową,
- poradników i materiałów dydaktycznych dla kadry doradczej.

Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego postulują też opracowanie jednolitych zasad planowanie i sprawozdawczości jednostek doradztwa rolniczego.

Bardzo istotne jest upowszechnienie wyników badań naukowych w praktyce rolniczej. WODR-y oczekują aktywizacji współpracy z instytutami naukowo-badawczymi i uczelniami rolniczymi. CDR powinien, w opinii WODR, pełnić rolę koordynatora w zakresie tej współpracy. Doskonalenie zawodowe doradców z zakresu technologii produkcji i uprawy, przeprowadzanie demonstracji i pokazów należy realizować w ścisłej współpracy z naukowcami. Propozycje dotyczące wykorzystania nowych rozwiązań naukowych powinny być przedstawiane na organizowanych corocznie spotkaniach. Celem takim spotkań powinno być również wyznaczanie obszarów współpracy doradztwa i nauki rolniczej oraz nawiązywanie kontaktów specjalistów i doradców poszczególnych branż z przedstawicielami świata nauki. Zapewne organizowane od kilku lat przez Centrum Doradztwa Rolniczego i Centralną Bibliotekę Rolniczą Dni Nauki Rolniczej nie spełniają funkcji upowszechnieniowej, skoro ODR-y zgłaszają potrzebę dodatkowych spotkań: doradztwo – nauka rolnicza. Ponadto WODR-y chciałyby, aby CDR stworzył im możliwość szybkiego dostępu do wyników prac naukowych. Postuluje się organizację cyklicznych form kształcenia specjalistów dla stałego podnoszenia ich kompetencji zawodowych.

Zgłoszono szereg tematów specjalistycznych, dotyczących przede wszystkim: rozwoju rolnictwa ekologicznego, w tym tematów dotyczących zakładania sadów ekologicznych oraz upraw warzyw metodami ekologicznymi, rynku produktów ekologicznych, wdrażania programów rolnośrodowiskowych, wsparcia grup producentów rolnych, ekonomiki rolnictwa i zarządzania gospodarstwem rolnym, integrowanej produkcji rolniczej, odnawialnych źródeł energii, opłacalności produkcji i wykorzystania biopaliw, wdrażania i upowszechniania programu „Leader”, a także odnowy wsi.

Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego zgłaszają też postulaty natury organizacyjnej, między innymi, aby:

- szkolenia dla doradców były bezpłatne,
- zlikwidowania odpłatność za egzaminy na doradcę rolnośrodowiskowego,
- przekazywania ze znacznym wyprzedzeniem propozycji tematycznych szkoleń i kursów itp.

3. Podsumowanie

Z analizy uwag, zgłoszonych pod adresem Centrum Doradztwa Rolniczego wynika, że Wojewódzkie Ośrodki Doradztwa Rolniczego oczekują zarówno wsparcia w „tradycyjnych” obszarach doradztwa, związanego ze świadczeniem pomocy w poprawie technologii produkcji, jak też w poznawaniu i wykorzystaniu w pracy nowoczesnych metod i technik komunikowania się oraz kształcenia. Pomimo, że świadczenie pomocy w rozwiązywaniu problemów natury prawnej nie należy do zadań WODR, potrzebują wsparcia w tym zakresie, aby sprostać oczekiwaniom rolników. Doradcy dostrzegają i podkreślają konieczność posiadania umiejętności metodycznych w swojej pracy, a nie tylko samej wiedzy rolniczej.

W roku bieżącym Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi rozpoczęło realizację projektu „**Utworzenie zintegrowanego systemu doradztwa**”, finansowanego ze środków Transition Facility. Partnerem twinningowym w tym projekcie jest Francja. Realizacja założeń projektu, w którym CDR ma odgrywać wiodącą rolę, przyczyni się z pewnością do efektywnej realizacji zadań przez tą instytucję, zgodnie z opisanymi wyżej oczekiwaniami Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego.

LITERATURA

1. Pabich A. (2007): Stan zatrudnienia w jednostkach doradztwa rolniczego w 2007 r. Zagadnienia Doradztwa Rolniczego nr 2/07.
2. Ustawa z dnia 22 października 2004 r. o jednostkach doradztwa rolniczego. Dz. U. Nr 251, poz. 2507.